

FAMILJEN FLINK PÅ TORPET NYBY

Joel Andersson verkade som fotograf i många olika sammanhang. Han fotograferade gårdar, skolklasser, bröllop och bröllopskalas, grupper av Femsjöbor hemma och på utflykt, barn och ungdom, arbetsituationer i skogs- och lantbruket samt naturscenerier. Det är idag svårt att veta hur mycket av detta som var beställningar och hur mycket som var bilder tagna av eget intresse. Ett ställe Joel besökt flera gånger är Nyby, som låg efter vägen mellan Femsjö och Vallshult.

Jag har talat med äldre personer, som minns gamla tider och de menar, att på Nyby måste Joel ha funnit en atmosfär som tilltalade honom. Detta kan förklara varför det finns ganska många bilder från Nyby. I samlingen av Joels negativ finns totalt 13 olika motiv. Familjen på Nyby levde under små omständigheter men hade en energi och resning, som var utöver det

vanliga. Anna Lisa Pettersson från Norra Bökeberg var en bland många andra som hade minnen från Nyby (torpet Nyby låg på Norra Bökebergs marker). Hon mindes hur förnöjsamma makarna Flink var trots att de hade det knapert. Anna-Lisa var med på August Flinks 60-årsdag 1919. Hon var då åtta år gammal.

Själv minns jag inte August Flink som gick bort 1927 68 år gammal. Däremot

minns jag Sanna Flink som levde till 1937. Hon blev 77 år. Jag var många gånger på Nyby på kaffe med min mor. Idag växer det skog på åkrarna och husen är borta sedan 1940-talet. Det finns spår av bostadshuset på tomten och även av jordkällaren och ladugården. En dag sommaren 1998 stegade jag upp inägorna på Nyby. Detta var möjligt då stengärdgårdarna, som omgav åkrarna, finns kvar. Resultatet blev att åkerarealen kunde ha varit cirka 1,5 tunnland, inte fullt ett hektar.

August och Sanna hade två kor som de använde både i jordbruket och för transporter. Sanna skötte torpet till 1936. Jag minns klart att jag var med på Nyby, när den ambulerande tröskan var där. Kanske runt 1930. Mina första riktigt klara minnen går tillbaka till den tiden. Sanna bodde sista året av sin levnad hos dottern Ester. Husen på Nyby revs 1943.

Bild (127) på August Flink på 60-årsdagen 1919

Bild (138) på August när han kör med sina två kor. Är han på väg till kvarnen?

August var också hantverkare. Det var utan tvekan hantverket som gav den kontantinkomst som kan ha funnits. August tillverkade bland annat räfsor och lieskaft, som han transporterade på en dragkärra till marknaderna i bygden.

Flink, som han vanligen kallades, hade en humor och slagfärdighet som var väl känd. Säkert trivdes Joel i hans sällskap. August var svåger med Lamek Fridén i Frillhult, också han en skämtsam herre. En historia som jag minns från barndomen handlade om ett husförhör. Lamek beklagade sig för August att *”nu är det snart husförhör och jag gruar mig för att jag aldri kan lära mig förklaringen till sjätte budet”*. Husförhöret kom och Fridén fick frågan på just det stycket av komminister Geelmuyden. Lamek svarade: *”Nu har han varit framme igen den satan!”*

En annan historia, som berättades, var grannen Emme på Knapabo inblandad i. Gubbarna fiskade i Färgen och en gång när Emme vittjade långreven fick han en salt sill på en av krokarna. *”När skam går på torra land, går den salta sillen till i Färgen”* sägs det att Emme kommenterade.

Bild (139) på Sanna när hon plöjer med familjens två kor med ett får som åskådare

Flink hade som ung varit båtsman och seglat med fregatten Vanadis och flera andra krigsfartyg. Fregatten Vanadis gjorde en världsomsegling från november 1883 till maj 1885 men det kan inte ha varit på denna seglats som Flink var med. Äldsta dottern Anny

föddes 1885 och det går dåligt ihop med att fadern skulle varit borta två år dessförinnan. Jag besökte Krigsarkivet i Stockholm och kunde få bekräftat, att Flink inte hörde till den besättning, som gjorde världsomseglingen. Men Vanadis gjorde fler resor.

I personakten för 102 Flink får man veta att han hette Carl August Andersson, kom från Lidhults församling och var född den 26 september 1859. Han antogs som rekryt den 22 november 1879 och avlade krigsmanseden den 10 oktober 1880. Flink var båtsman för Trönninge rote i Södra Hallands Båtsmanskompani. Vidare sägs att han var fem fot och 4,5 tum lång, hade brunt hår och blågrå ögon. August Flinks far, Anders Johan Bengtsson kom från Södra Bökeberg men flyttade till torpet Andersbo under Löjenäs, där Flink föddes. Senare flyttade familjen till Lidhult.

Många berättelser efter Flink och hans seglatser cirkulerade i Femsjö. Min far återberättade och konstaterade att Flink var en god underhållare. "*När Flink kom till den punkt i berättelsen, då Vanadis rundade en viss udde reste han sig upp.*" Vilken udde? I Krigsarkivet finns uppgifter om att båtsman 102 Flink var kommenderad på fregatten Vanadis från den 10 maj till den 11 september 1886, en seglats på något över fyra månader. Han tjänstgjorde som eldare. I Krigsarkivet fanns inga uppgifter om ruten för seglatsen. Jag forskade därför vidare på Sjöhistoriska museet, där det

finns böcker med uppgifter om alla krigsfartygen och deras resor på 1800-talet. Seglatsen i fråga gick från Karlskrona. Hamnar/städer som anlöptes var Tanger, Gibraltar, åter Tanger, Casablanca, Mazighan (el Jadida), Asafi (Safi) och Mogador (es Saouria). På återvägen besöktes Plymouth. Resan avslutades med en månads övningar i Öresund och Blekinge skärgård.

Var det när berättelsen handlade om Gibraltar eller kanske om Casablanca som Flink reste sig upp? Man får också i handlingarna på Sjöhistoriska museet många andra detaljer om resan. I Tanger steg Sveriges och Norges generalkonsul i Marocko ombord och seglade med till Casablanca. Det berättas också att man fick många gåvor under resan efter den marockanska kusten – oxar, får, getter och ostar.

Med på samma seglats var också svågern, båtsmannen 127 Fridén från Frillhult. Fridén tjänstgjorde som hovmästare. Vidare 58 Strandberg, som var född på torpet Smittabo och 114 Alström (Axel Westerdahl) från Femsjö kyrkby. Strandberg tjänstgjorde som officerskock och Alström som backgast.

Sanna Johansdotter/Flink tillhörde på mödernet Långarydssläkten (aBE Acc). Sanna var född på Nyby. Fadern hette Johannes Johansson och var skräddare. Modern hette Anna Stina Jakobsdotter (aBE Ac). Hon födde 9 barn. Sanna var nr tre i syskonskaran och var född 1860. Äldsta barnet, en son, dog som spädbarn. Brodern Johan Teodor, nr två i syskonskaran, blev båtsman. Närmast efter Sanna kom ovan nämnde Lamék Fridén. Två systrar Linna (nr 5) och Jenny (nr 10) for till USA. System Lydia (nr 6) blev lantbrukarehustru i Halland. Emma (nr 7) dog 27 år gammal och bodde troligen i hemmet. System Ida bodde kvar i Femsjö (hos brodern Lamék i Frillhult) tills hon gick bort 1948. Denna information är dels hämtad från boken om Långarydssläkten och dels erhållen från släkten.

Sanna och August Flink fick åtta barn av vilka sju levde till mogen ålder. Med säkerhet har jag bara träffat yngsta barnet Ester, som blev småskollärare och verkade i Sofieslätt i grannsocknen Färgaryd. Hennes dotter Ragnhild Johansson, Viskafors, har hjälpt mig med många värdefulla uppgifter.

Bilden (128) är från Flinks 60-årsdag och intressant därför att det förutom familjen visar ett stort antal av de närmaste grannarna i Femsjö kyrkby, Vallshult och Bökeberg. Nämnde Lamek Fridén sitter längst till vänster.

Familjen Flink på Augusts 60-årsdag 1919 (Bild 130). Från vänster: Maria Gustavsson/Lidén (1889–1958) Borås och Halmstad; Ester Johansson (1900–1981) Sofieslätt, Färgaryd; Sanna Flink (1860–1937); Johan Flink (1887–1968) Göteborg; August Flink (1859–1927); Herman Flink (1896–1970) Chicago och Halmstad; Sigrid Svensson (1893–1960) Halmstad och Jenny Salevik (1891–1982) Borås. På fotot saknas Anny Karlsson (1885–1941) Malmö.

Ett vackert foto på syskonen Herman och Ester med hemmet i bakgrunden (133). De står vid vägen från Källebo. Herman emigrerade till USA 1921, men kom tillbaka och bodde i Halmstad. När han återvände har jag ingen uppgift om. Bland gamla kort från mitt hem finns två tagna i Chicago där Herman är tillsammans med mina morbröder Ernst och Johan samt med August Johansson. De tre är från Bohult i Femsjö. På ett av fotona finns också en dam och på baksidan är skrivet "Hälsningar från Mr o Mrs H. Flink."